

A Draghi-jelentés: Európa kimaradt a digitális forradalomból, ezért csökken a versenyképessége

(Ismertetés, Szabó Gyula – Index – írása alapján)

A jelentés az Európai Unió versenyképességi problémáit feszegeti. Több mint hatvan oldalon keresztül feltárja a kontinens problémáit, azonban a konkrét javaslat és cselekvési terv fájóan hiányzik. Ugyanis mára már nem az a kérdés, hogy Európa lemaradt-e Amerikával és Kínával szemben, hanem hogy ez a folyamat hogyan fordítható vissza.

A GDP tekintetében nagy szakadék tátong az EU és az Amerikai Egyesült Államok között, amit elsősorban a termelékenység erőteljesebb lassulása okoz Európában.

A versenyképességi problémákat az európai háztartások az életszínvonal elmaradásában fizetik meg. Egy főre vetítve a rendelkezésre álló reáljövedelem 2000 óta majdnem kétszer annyit nőtt az Amerikában, mint az EU-ban. Azok az alapok, amire építettünk – mint például az Egyesült Államok biztonsági ernyője, amely forrásokat szabadított fel, valamint az Európá-szerte folyamatosan csökkenő munkanélküliség –, most megrendültek.

A világkereskedelem gyors növekedésének korszaka lejártnak tűnik, és az uniós vállalatoknak egyszerre kell szembenézniük a külföldről érkező nagyobb versennyel és a tengerentúli piacokhoz való alacsonyabb hozzáféréssel. Európa hirtelen elveszítette legfontosabb energiaszállítóját, Oroszországot. Mindeközben a geopolitikai stabilitás csökken, és kitettségeink sebezhető pontnak bizonyultak.

Európa nagyrészt kimaradt a digitális forradalomból és az általa kiváltott termelékenységnövekedésből: az EU és az USA közötti termelékenységi különbséget valójában nagyrészt a technológiai ágazat magyarázza. A világ 50 vezető technológiai vállalata közül mindössze négy európai.

2040-ig a munkaerő évente nagyjából 2 millió fővel csökken, ezért a növekedés érdekében jobban kell majd támaszkodnunk a termelékenység fokozására. A digitalizációhoz és a széndioxid-kibocsátás csökkentéséhez, valamint a védelmi kapacitások növeléséhez a beruházások arányának Európában a GDP-hez viszonyítva mintegy 5 százalékponttal kell emelkednie – ez a szint legutóbb az 1960-as és 1970-es években volt megfigyelhető a kontinensen.

Az energiarendszer összköltségének csökkentése érdekében Draghi az energetikai technológiák szélesebb körének kutatását, bevezetését és használatát javasolja. Miközben elismeri, hogy a megújuló energiaforrásokon alapuló elektrifikáció központi szerepet játszik majd, valamint az új nukleáris technológiák és az EU-s gáztermelés hozzájárulhatnak a rendszerek költségeinek és terheinek csökkentéséhez.

Draghi javaslatai nagyban hasonlítanak a magyar kormány energetikai stratégiájához, de az egységes uniós energiakereskedelmi szabályrendszer bevezetését is javasolja, ami már feltehetően kérdéseket vetne fel idehaza. Olyan szabályokat javasol, amelyek

megakadályoznák, hogy az uniós országok a nemzeti energetikai rendszerükkel „tisztességtelen” előnyben részesítsék saját iparukat. Cserébe számos eszközt kínál az energiaigényes iparágak uniós szintű támogatására. Draghi az energiára nehezedő adóterhek csökkentését és a hálózati beruházási költségek refinanszírozásának hosszabb időszakra történő elosztását indítványozza.

A jelentés a 2022-es energiaválság idején folytatott vitákkal összhangban azt javasolja, hogy fokozatosan térjünk át a hosszabb távú szerződések irányába, és távolodjunk el a rövid távú kereslet-kínálat egyensúlyát tükröző tőzsdei áráktól. A robbanásszerűen emelkedő árak idején a fogyasztók szívesen írnak alá hosszú távú, alacsonyabb áron kötött szerződéseket. Ha az EU versenyképes akar maradni, akkor a következő évtizedek energetikai kihívásaira csakis európai válasz adható.

A versenyképesség növelését célzó finanszírozáshoz – a Bizottság becslései alapján – évente legalább 750-800 milliárd euró beruházásra lenne szükség, ez a tavalyi EU-s GDP 4,4-4,7 százalékának felel meg. A források előteremtéséhez közös hitelfelvételt javasol, amit feltehetően számos tagállam, köztük a magyar kormány sem támogatna. A jelentés azt is megfogalmazza, hogy Európának reagálnia kell a kevésbé stabil geopolitikai világra, ahol a függőségek sebezhetővé tesznek, így a biztonsága érdekében a kontinens többé nem támaszkodhat másokra.

A globalizáció évtizedei alatt magas szintű „kölcsonös stratégiai függés” jött létre a nagy gazdaságok között, ami megnövelte a gyors szétválás költségeit. Míg az EU nagymértékben függ Kínától a kritikus ásványi anyagok tekintetében, addig a nagyobb gazdaságok aktívan csökkentik függőségüket. Például Amerika a félvezető- és tisztatechnológiai gyártási kapacitásokba fektet, és arra törekszik, hogy a kritikus ellátási láncokat a szövetségesei felé irányítsa át. Kína a vertikális ellátási láncot tűzte zászlajára, a nyersanyagok útját bányászattól a feldolgozásukig, valamint a gyártást és a szállítást hazai kézben igyekszik tartani.

A Draghi-jelentés szerint a függőségek csökkentése mellett az EU-nak reagálnia kell a határain gyökeresen megváltozott biztonsági környezetre is. Tehát a stratégiai függetlenség valódi eléréséhez és globális geopolitikai befolyásának növeléséhez Európának tervre van szüksége a függőségek kezelésére és a védelmi beruházások megerősítésére.

Végezetül: Európa végre deklaráta a problémákat. (Nem is olyan régen Európai Unió-ellenesnek volt bélyegezve, aki firtatni merte ezeket a kérdéseket, a kontinens lemaradását.) Azonban a dokumentumból – vagy más uniós javaslatból – fájóan hiányzik egy tényleges, minden részletet átfogó cselekvési terv, hogy pontosan, lépésről lépésre mit kell tenni a versenyképességünk javítása érdekében. Hiszen akik korábban figyelemmel kísérték Európa gazdasági útját, a problémákat már évek óta detektálták.

*

Részletes adatok, megállapítások:

Adokumentum hat fejezetre oszlik, és már a kiindulópont is fontos megállapításokat tartalmaz:

- Európa 440 millió fogyasztóból és 23 millió vállalatból álló egységes piacot hozott létre, ami a globális GDP mintegy 17 százalékát adja, miközben a jövedelmi egyenlőtlenségek aránya egyes mérések szerint mintegy 10 százalékponttal alacsonyabb, mint az Egyesült Államokban és Kínában.
- A jogállamiság alkalmazása terén a világ tíz legjobb eredményt elérő országa közül nyolc EU-tagállam.
- A születéskor várható élettartam és az alacsony csecsemőhalandóság tekintetében Európa megelőzi az Egyesült Államokat és Kínát.
- Az EU világelső a fenntarthatósági és környezetvédelmi normák, valamint a körforgásos gazdaság irányába tett előrelépés terén.

Tehát egyáltalán nem arról szól a jelentés, hogy csak problémák lennének. Azonban a tagadhatatlan hiányosságok és lemaradások így összegezhetők:

- Az amerikai mögött az uniós növekedés elmaradt az elmúlt két évtizedben, sőt egyre nagyobb a különbség: 2002-ben még 15 százalék volt az EU lemaradása, tavaly már 30 százalék.
- Az egy főre jutó jövedelem Amerikában kétszer olyan gyorsan növekedett az ezredforduló óta.
- Egyre kisebb a külföldi kereslet az európai termékek és szolgáltatások iránt, továbbá nagyobb a verseny az európai piacon a külföldi – különösen a kínai – cégekkel.
- Szintén az ezredforduló óta az unió részesedése a világkereskedelmében a termékek esetén 3, a szolgáltatásoknál 1 százalékponttal visszaesett, ellenben Kína részesedése az előbbi esetén 13, a szolgáltatásoknál 2 százalékponttal növekedett.
- Az EU dekarbonizálni akarja a gazdaságát, ami helyes a Draghi-jelentés szerint. (Az ideológiailag vezérelt zöldítést nem utasítja el.) Ám azt kiemeli, hogy az ipari vállalatoknak emiatt a versenytársaikénál nagyobb költségeik vannak. Így – a jelentés szerint – szép lassan a kínai vállalatok veszik át a vezetést zöldítésben.

Göd, 2024 szeptember

Kiss Károly

Szabó Gyula írása az Indexben:

<https://index.hu/gazdasag/2024/09/14/mario-draghi-europai-unio-versenykepesseg-orban-viktor-nagy-marton/>